

Jan Jacob Luden

door Adri Altink

Jan Jacob Luden (1877–1935) wordt nogal eens genoemd als Baron Luden van Heumen. Ten onrechte. Baron was hij niet en de toevoeging Heer van Heumen had hij zich illegaal toegeëigend als eigenaar van gronden in Heumen waaraan ten tijde van zijn leven slechts vervallen heerlijke rechten waren verbonden. Van adel was hij dus niet, maar hij hing wel de grote meneer uit.

Hij beschikte over een groot vermogen en een slechte naam binnen zijn eigen familie, toen hij in 1900 in Heumen kwam wonen. Ook daar zaaide hij al spoedig verwarring. Wie ruzie met hem zocht, zoals burgemeester Van den Broek, kon dat krijgen. Hij pestte de bierbrouwer en burgemeester eindeloos door inwoners tegen hem op te zetten (veldwachters en jachtopzieners) of hem gek te maken van jaloezie (bouw van het Jachtslot in Molenhoek).

Luden was echter ook een idealist. Hij had ambities als vogelonderzoeker en publiceerde een brochure *lets over onderzoekingen naar het oeconomisch belang der vogels*. Hij was milieuactivist avant la lettre (hij ageerde tegen gebruik van kunstmest) en was zelfs actief als componist. Maar hij hield er vooral van de bloemetjes buiten te zetten, van het leven te genieten en geld te steken in uitzichtloze ondernemingen. Daarbij was hij te koppig om naar raad van anderen te luisteren, in het bijzonder die van zijn rentmeester Montenberg, die hij meesleepte in een financiële val.

Een moole daad.

Naar wij vernemen, heeft de heer J. J. Luden van Heumen eene beschikking gemaakt, dat eene aanzienlijke hoeveelheid gehakt dennenhout, afkomstig van bosschen onder Heumen van den heer Luden, zal worden verdeeld onder de armen van de gemeenten Overasselt, Mook en Groesbeek. In verband hiermede zal de heer D. G. Montenberg, rentmeester, op nader te bepalen data en plaats zitting houden.

De heer Luden van Heumen maakte deze beschikking om daardoor iets bij te dragen tot leniging van de armoede, welke thans wel het meest wordt gevoeld.

Provinciale Geldersche en Nijmeegsche Courant, 5 januari 1909

Oscar Leeuw arch., Jachtslot op landgoed Mookerheide (foto LE)

Het Jachthuis in de Looistraat te Heumen, op de foto met de jachtbuit (foto RAN F73209)

Blokhuis van Staatsbosbeheer voor Agrarische tentoonstelling in Den Haag in 1913 (foto Haagse Beeldbank HGA001517158)

Die val kwam toen hij in 1917 zijn complete vermogen bleek te hebben opgesoupeerd en onder curatele werd gesteld. In de voorgaande jaren had hij eerst in Parijs een tweede jachtslot voor zichzelf aangeschaft dat hij weer verkocht toen de Eerste Wereldoorlog uitbrak en, eenmaal teruggekeerd in Heumen, zijn geld gestoken in een vogellaboratorium, een beoogd vogelmuseum en een Jachthuis, allemaal aan de Looistraat. De bezittingen zouden na zijn faillissement in de jaren na 1917 (eveneens het jaar waarin hij trouwde met Anna de Quinze) allemaal met verlies worden geveild. Er rest nog wel het een en ander van zijn klein imperium. Het Jachtslot Mookerheide bestaat nog en wordt beschermd door zijn status als rijksmonument. Het laboratorium aan de Looistraat is bewaard, maar is deels dichtgemetseld en opgenomen in het agrarisch bedrijf van Johnny van Dijk. Bewaard is ook het houten blokhuis in de Looistraat, dat hij van Staatsbosbeheer had gekocht die het eerder als tentoonstellingspaviljoen had neergezet op de internationale landbouwten-
toonstelling in Scheveningen in 1913. Het is in 1941–1942 tot een stenen huis met dakpannen omgebouwd door de toenmalige bewoner Jac Maris en dient tegenwoordig als museum. Ook het Jachthuis uit 1907 staat er nog en is de woning geworden van de familie Van Eldijk.

Het vroegere vogellaboratorium van Jan J. Luden, Looistraat, Heumen (foto LE)

Luden zelf verdween na zijn faillissement geruisloos naar Brussel waar hij, al bijna vergeten, stierf in 1935. Toen de begraafplaats in Anderlecht in 1952 werd geruimd was er niemand die zich meldde om Jan Jacob Luden ergens anders te laten herbegraven. Wat evenwel voorkomt dat deze opmerkelijke persoonlijkheid in totale vergetelheid zou geraken is dat zijn naam is gekozen voor een van de drukste wegen van de gemeente, de Jan J. Ludenlaan.